

Jak jsem si užil oprotézování v NDR

František Šenk vypráví vnučatům i čtenářům Vozky

Ano, dnes už jsem opravdu dvojnásobným dědečkem, ale tehdy, v roce 1967, jsem měl dvaadvacet a fůru odhodlání změnit k lepšímu to, co mě potkalo...

Jako osmnáctiletý jsem při úrazu přišel o obě nohy nad koleny, po nemocnici následovala rehabilitace v Chuchelné, na kterou nedám nikdy dopustit. Taky si ještě pamatuji tehdejší radu primáře týkající se mé budoucnosti: „Vždyť můžeš na vozíku číst...“

To se mi ani trochu nelíbilo a plán, že se naučím znovu chodit mě neopouštěl. Následoval dopis do Výzkumného ústavu protetického v Praze – a ejhle, odpověď byla po čase velice nadějná: v rámci mezinárodní spolupráce mezi NDR a ČSSR bude vysláno několik pacientů od nás na tzv. oprotézování do NDR. Tam měli těch zkušeností víc, beznohých dřívějších vojáků fůry a protetiku na vyšší úrovni než u nás. Následovalo vyšetření přímo profesorem z Rudolf-Elle-Krankenhausu, z místa mého budoucího téměř půlročního pobytu. Snad mi ke kladnému vyřízení mé žádosti pomohla i má kostřbatá němčina ze střední školy. Ale byli jsme reprezentanti ČSSR, a tak se nás sešlo na počátku roku 1967 celkem šest ještě na měsíčním soustředění v Kladrubech.

V jeden únorový den jsme se vměstnali do dvou sanitek dvanáctsettrojek a krátce po poledni jsme už seděli na našem devítitřížkovém pokoji v bývalém lazaretu pro vojáky – k obědu dokonce pozvali i řidiče sanitky. Polévka byla hustá, nudlová, ale housky jsme si k ní nebrali, protože bychom se přejedli před dalším chodem. Nepřejedli, další chod byla mistička pudingu – od té doby vím, co je to eintopf...

Následovaly týdny, kdy jsem byl nucen učit se německy, abych se domluvil. Objevoval jsem na vozíku zákoutí toho malého duryňského městečka a nedělalo mi potíže dojet až asi tři kilometry na svém tzv. kladrubáku (znají jen vozíkoví veteráni, tehdy to byl v NDR málem Mercedes mezi vozíky, oni tam měli jen ta široká křesla s jedním malým kolem vzadu...) až k dálnici – tu jsme viděl poprvé v životě. A u dálniční restaurace parkovala dokonce auta z toho druhého Německa, protože ona dálnice byla oficiálním koridorem z NSR do západního Berlína. Nasávali jsme novou atmosféru a nové poznatky, zboží bylo trochu jiné než u nás, ale ve stejně chudém výběru... a děvčata? Líbila se nám ta dvě naše, později přijela za stejným účelem děvčata z Maďarska a Bulharska. Domlouvali jsme se všelijak – ale mladí lidé těch slov většinou moc nepotřebují...

Nadešel První máj a my jsme byli jako oficiální hosté ze zahraničí pod hlavní tribunu, dokonce nám dali hotové transparenty,

Vozík-salon aneb top-technika let šedesátých v Chuchelné – vpravo tříkolka, vlevo největší model čtyřkolka – Kladrubák a modelky

takže jsme všele zdravili východoněmecké dělníky a rolníky... Pochodovaly děti, dospělí, rázným krokem štrádovali hasiči v helmách, které jsme znali z tzv. bojových filmů jako helmy Wehrmachtu, pochodovali muži se psy (něco jako Svazarm u nás), protože „Jeder Hundspottler ist ein Kämpfer für Frieden und Sozialismus“ – neboli volně přeloženo – „Každý psí sportovec je bojovníkem za mír a socialismus...“

Kolegové na pokoji se střídali, dokonce už odjeli všichni Češi a Slováci, jen já měl pořád nějaké problémy, dostal jsem totiž nějaký ekzém z hmoty, která se při výrobě protézy k jejich utěšňování používala, protože jsem trvale z té zdravé stravy a pohybu hubnul. A tak se stalo, že na našem velkém pokoji byli i pacienti ze tří světadílů – od Řeků, bývalých partyzánů, žijících nyní u nás, až po různé partyzány a revolucionáře z Afriky či Latinské Ameriky, kteří přišli o nějaký ten úd. Po ránu jsem tak třeba jako jediný rozuměl pozdravu jedné postarší sestry „Ausländer raus!“ – což s černochem v rohu pokoje zjevně moc nepohnulo a jen bylo slyšet zachrastění jeho majetku – provrtaných mincí na šňůře na jeho krku. No a když dojeli Kubánci a partyzáni z Dominikánské republiky, došlo už i ke družbě.

Rodolfo se mě jal učit španělsky – záhy jsem odhalil proč. Pravou rukou nemohl psát dopisy na Kubu ženě ani mnoha seňorítám, tak jsem to dělal já – zda tam tomu někdo rozuměl, nevím, psal jsem, jak mi bylo diktováno. Ještě dnes si pamatuji závěr – „Muchos carridos y todos – Rodolfo“ – čímž se omlouvám všem, co španělsky rozumí...

Závěr pobytu Latinoameričanů byl pro

mne dojemný – Rodolfo se objevil s dárkem pro mne – kubánskou vlajkou a knižními publikacemi o Kubě, kterými nakonec podělil, což mě trochu rozladilo, kdekoho, protože jich měl plný kufr a potřeboval v něm místo. Nakonec nám prozradil, že není raněným revolucionářem, ale mládežnickým funkcionářem. To tak jednou tak jeli po velkém flámu někde přes hory v americkém autě, kterých tam je ještě teď plno, jenže u toho jejich neměli dveře a on v nějaké zatáčce z auta vypadnul. A tak přišel o pravou ruku...

Když už jsem byl bohatě obdarován, musel jsem s ním jet do drogerie, tam nakoupil tašku toaletního mýdla, protože jak řekl: „Jedno mýdlo – jedna seňorita!“ Jen na jednom jsme se nedohodli. Chtěl, abych mu přivezl na ruzyňské letiště deset nebo lépe více dederonek (pro mladší – silonové bílé košile z materiálu dederon) pro pilota kubánského letadla.

Kde je dnes Rodolfo, nevím. Bude už postarším dědkem s havanem v ústech, třeba má i dobrý důchod a na havana má a svou protézu, jak vyhrožoval, nevyhodil do nejbližší škarpy...

A tak nadešel i den loučení pro mne, s touto tehdy vrcholnou exotikou. Skutečně jsem začal chodit, dokonce o dvou hůlkách. V sanitce mě zavezli na hranice, tam jsem přesedl do sanitky československé a později vysadili znovu v Kladrubech, kdy jsem se ještě měsíc „aklimatizoval“.

Je pravdou, že nebýt toho úspěšného pobytu v NDR, netroufl bych si už za pár měsíců jít do práce. Takže... Ale to už byl začátek další kapitoly tak snad přišťě...